

Anayasa Mahkemesi'nden Tarihsel Karar: Kadının Vakıf Gelirlerinden Mahrum Bırakılması Cinsiyet Ayrımcılığı Teşkil Eder.

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu 20/10/2022 tarihinde, Ayşe Tezel ve Diğerleri (B. No: 2018/14186) başvurusunda Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. maddesinde güvence altına alınan ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Başvurucular 15/4/2013 tarihinde ölen Z.Y.nin çocukları olup 18/1/1722 tarihli vakfiye ile kurulan ve Burduroğlu İbrahim'in Menzili ve Dükkanları Vakfı olarak bilinen "El-Hac Ebubekir ve İbrahim Beşe bin Topal Mehmet Ağa Vakfı"nın (Vakıf) vakfedeninin alt soylarını oluşturmaktadırlar. Başvurucuların mirasbırakanı, vakfın galle fazlasından yararlanmaya müstahak batn-ı evvel evladı olduğunun tespiti için yerel mahkemede dava açmışsa da yerel mahkeme davayı reddetmiştir.

Yerel mahkeme kararının kesinleşmesi üzerine başvurucular tarafından vakfın galle fazlasından vakfedenin kadın alt soylarının yararlanamaması nedeniyle mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasıyla bireysel başvuruda bulunulmuştur. Yukarıda da belirtildiği üzere Anayasa Mahkemesi tarafından 28.12.2022 tarihli 32057 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2018/14186 Başvuru 20/10/2022 Karar tarihli "Ayşe Tezel ve Diğerleri" kararı ile mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak Anayasa'nın 10. Maddesi gereği ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine oy çokluğuyla karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin olay hakkındaki hukuki değerlendirmesi ise şu yöndedir:

Öncelikle Anayasa Mahkemesi söz konusu uyuşmazlığı bir miras hukuku olarak değil vakfın galle fazlasının dağıtımına yönelik olduğuna dikkat çekmiştir. Galle fazlası ise Vakıflar Yönetmeliği'nin 3. Maddesine göre, "mazbut ve mülhak vakıflarda, hayrat ve akarlarının onarımından ve vakfiyelerindeki hayrat hizmetlerin ifasından sonra kalan miktarı" ifade etmektedir.

Somut uyuşmazlıkta Vakfiyenin şartları arasında kız evlatların galle fazlasından yararlanabilmesi için vakfiyede aynı batından erkek evladın (alt soyun) bulunmaması yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi ise bu duruma; Kız evlatların Vakfın galle fazlasından yararlanma isteğinin aynı batından yaşayan erkek evladın bulunduğu ve aynı batından erkek evlat var olduğu sürece kız evladın bundan yararlanmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle reddedilmesinin cinsiyet temelinde farklı muamele teşkil ettiğine dikkat çekmiştir.

Anayasa Mahkemesi esasa ilişkin değerlendirmesinde, vakfedenin iradesine saygı gösterilmesi ve hukuk güvenliğinin sağlanması amacının kız evlatlarına galle fazlasından pay verilmemesini haklılaştıracak ölçüde yüksek bir kamu yararı barındırmadığına kanaat getirmiştir. **Galle fazlasından kime pay verileceğine hakkın doğduğu tarihte karar verilmesi gerektiği de belirtilmiştir.**

Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi tarafından, Anayasa'nın 10. Maddesi olan ayrımcılık yasağı karşısında farklı muamelenin mümkün olamayacağına, vakfın galle fazlasının yalnızca erkek alt soya tahsis edilmesinin kamusal yararın günümüz kamu düzeni anlamında ihmal edilebilir düzeyde olacağına karar verilmiştir. **Diğer bir ifade ile, galle fazlasından başvuruculara, aynı batından yaşayan erkek evladın bulunduğu gerekçesiyle pay verilmemesi şeklinde cinsiyet temelinde yapılan farklı muamelenin ayrımcılık teşkil ettiği kanaatine varılmıştır.**

Berkay YILDIRIM
Partner at CKAY Law Firm